

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มนุษย์รู้จักใช้อาวุธมาตั้งแต่สมัยดึกดำบรรพ์ เพราะเหตุว่าอาวุธเป็นเครื่องมืออันสำคัญในการใช้แสงหาอาหารนานาชนิด เช่น นก เนื้อ ปลา ฯลฯ มาเลี้ยงปากเลี้ยงท้องของคนไปวันหนึ่ง ๆ และใช้เป็นเครื่องสำหรับป้องกันตัวเพื่อมิให้สัตว์ร้ายที่อยู่ไม่ห่างมาทำอันตรายแก่ตัว¹ จากหลักฐานทางคานโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ในประเทศไทยนั้น ปรากฏว่าได้มีการเริ่มใช้อาวุธมาแล้วเมื่อ 30,000 ปีที่แล้ว อาวุธในสมัยนั้นทำจากหินและกระดูกสัตว์เป็นสำคัญ ต่อมาช่วยวิวัฒนาการขึ้นจนสามารถถลุงโลหะจากแร่ธาตุต่าง ๆ เช่น ทองแดง ดีบุก ตะกั่ว เหล็ก เพื่อนำมาประดิษฐ์เป็นอาวุธ² เมื่อมนุษย์มีความเจริญขึ้น ความคิดอ่าน คำนึงสติปัญญาที่ค่อย ๆ แยกงานขึ้นเป็นลำดับ รู้จักที่จะคิดแปลงแก้ไขใหม่อาวุธขึ้นใช้นานาชนิดแล้ว ยังได้ปรับปรุงคุณภาพให้สูงขึ้นด้วยเพื่อได้ใช้ป้องกันตัวไว้ประหัตประหารให้เป็นผลดี ในการสร้างสรรอาวุธต่าง ๆ ขึ้นใช้ในการสงครามของชาติใดชาติหนึ่งนั้น เหตุผลที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งก็เพื่อไว้ป้องกันชาติของตนให้พ้นจากภัยรุกรานของชาติอื่นนับเป็นผลทางจิตวิทยาที่จะทำให้ชาติอื่นยำเกรง ครั้นคร้ามไม่กล้ารุกราน

¹ นาค เทพหัสดิน ณ อยุธยา, วิชากระบี่กระบอง (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2513) หน้า 1.

² วัชรินทร์ จันทวิษ, ศิลปวัตถุกรุงรัตนโกสินทร์ (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์แอม, 2525), หน้า 401.

ก่อนมานุษย์เกิดความเบื่อหน่ายต่อการที่คงระเห่ร้อน เทียบแสวงหาอาหารในถิ่น
ที่อุดมสมบูรณ์อยู่เรื่อย ๆ โดยไม่มีที่สิ้นสุด จึงได้ตั้งหลักฐานอย่างมั่นคงขึ้นยั้งที่ที่เห็นว่าจะหา
ความสุขไ้มากที่สุด การตั้งเป็นหมู่เป็นเหล่าก็เริ่มขึ้นนับแต่บัดนั้น ในคานอันตรายต่าง ๆ ถึง
แม้จะรวมกันอยู่เป็นพวกเป็นหมู่ก็จริง แต่ก็มียุทธวิธีเกิดขึ้นได้เป็นอเนกประการ เช่น

1. โจรภัย ซึ่งพวกเกี้ยวขวานไม่ชอบทำมาหากิน คอยเที่ยวปล้นสะดม ยื้อแย่ง
อาหารเขากิน คมสักรพรคพวกเขาหัวร้ายเจ้าของ ถึงแก่บาดเจ็บหรือล้มตาย
2. ภัยอันเกิดจากสัตว์ร้ายที่จะเข้ามารบกวนรังแก เช่น เสือ ช้าง หมู เป็นต้น
3. ภัยที่เกิดจากธรรมชาติต่าง ๆ เช่น อัคคีภัย วัคภัย อุทกภัย เป็นต้น
4. ภัยอันเกิดจากการทะเลาะวิวาทระหว่างพวกเดียวกัน¹

บรรดาภัยต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นไม่มีภัยอันใดที่รุนแรงและร้ายกาจเท่ากับภัยที่เกิดในระหว่าง
มนุษย์ที่ต่างพวกต่างเหล่ากัน ภัยอันนี้เรียกว่า ยุทธภัย² มีข้อเปรียบเทียบที่นาคึกคักอยู่สอง
ประการคือ สงครามสมัยใหม่นั้นร้ายกาจและรุนแรงกว่าสงครามสมัยก่อนหลายร้อยหลายพันเท่า
และกว่าจะเกิดได้แต่ละครั้งก็แสนยาก ส่วนสงครามในสมัยก่อนนั้นไม่สู้จะรุนแรงนักพอจะถือเอา
เป็นเกมที่สนุกสนานได้บ้าง และคงเป็นเพราะเหตุนี้เองก็ได้ สงครามในสมัยนั้นจึงเกิดง่ายและ
บ่อยครั้งที่สุด นอกจากนี้แต่ละชาติมักจะถือลัทธิ อำนาจเป็นธรรม ใครนีกอยากจะรบกับใคร
เมื่อไรก็ได้โดยไม่ต้องห่วงใยในความยุติธรรมหรือศีลธรรมใด ๆ เลย ด้วยเหตุนี้งานสงคราม
จึงเป็นงานประจำอย่างออกหน้าออกตาอยู่เสมอ ๆ ไม่หยุดหย่อน³

¹ พงศ์ เกิดแก้ว, แบบเรียนพลานามัย พลศึกษา (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วัฒนา
พานิช, 2518), หน้า 2-3.

² นาค เทพหัสดิน ณ อยุธยา, วิชาการเบื้องต้น, หน้า 2.

³ เรื่องเดียวกัน.

ในสมัยก่อนประวัติศาสตร์จะเห็นว่าก่อนที่จะตั้งกรุงสุโขทัยเป็นเมืองหลวงนั้น ได้มีการพบซากและร่องรอยของเมืองโบราณอยู่ทั่วไปในแผ่นดินไทย เช่น ภาคกลางก็ปรากฏมีร่องรอยของวัฒนธรรมแบบทวารวดี เป็นสำคัญ ทางภาคใต้อีกมีร่องรอยของวัฒนธรรมแบบศรีวิชัย และภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนล่างก็มีร่องรอยของวัฒนธรรมแบบลพบุรี ซึ่งแต่ละภาคที่มีวัฒนธรรมโบราณหลงเหลืออยู่เหล่านี้ ล้วนมีหลักฐานที่แสดงถึงรูปแบบอารยธรรมที่ใช้ในการรบบูตึงจากภาพปูนปั้นเล่าเรื่องประติมากรรมลอยตัวอื่น ๆ ซึ่งอารยธรรมที่มากคือ ความธนู หนามไม้ หอก ง้าว พราปะกัก เป็นต้น¹

กระบี่กระบอง เป็นกีฬาประเภทการต่อสู้ป้องกันตัวดั้งเดิมของไทยชนิดหนึ่ง ซึ่งดัดแปลงมาจากลักษณะและรูปแบบการรบในสมัยโบราณ การรบในสมัยโบราณเป็นการรบที่ใกล้ชิดในระยะประชิดหรืออีกนัยหนึ่งก็คือ การต่อสู้ชนิดเข้าคลุมบอน อารยธรรมที่ใช้ในครั้งนั้น ได้แก่ กระบี่ คาม โล่ ค้าง ง้าว หวน ฟลอง กระบองสั้น เป็นต้น² กีฬากระบี่กระบองนี้หากนับเป็นการรบจำลองนั่นเองคือ เอาหวายมาทำเป็นกระบี่ คาม ง้าว ฯลฯ เอาหนังหรือหวายทำเป็นโล่ เช่น ค้าง ฯลฯ แล้วก็จับมาตีกันเล่น หรือแข่งขันกันเป็นคู่ ๆ คู่จะสู้กันในสนามรบตัวต่อตัว³ กีฬากระบี่กระบองนี้จึงนับได้ว่ามีวิวัฒนาการเป็นเวลายาวนานควบคู่มากับการรบของไทย

สมัยประวัติศาสตร์ซึ่งเริ่มตั้งแต่สมัยสุโขทัยอันเป็นเมืองหลวงเมืองแรกของไทยในอดีตที่ยาวนานเป็นเวลากว่า 700 ปี เราได้พบหลักฐานเกี่ยวกับอาวุธต่าง ๆ จากภาพปูนปั้นเล่า

¹ ธีรภัทร จันทวิช, ศิลปวัตถุกรุงรัตนโกสินทร์, หน้า 401.

² นาค เทพหัสดิน ณ อยุธยา, วิชากระบี่กระบอง, หน้า 6.

³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 6.

เรื่องประทับรอบฐานเจดีย์ หรือภาพสลักตามระเบียบของประสาทรหิน นอกจากนี้เรายังพบจากภาพลายเส้นในวัคศรีชุม ภาพลายเส้นจากกันขามสังคโลก ตลอดจนตู้กคานักกรมสังคโลกทำให้เราเห็นรูปทรงของอาวุธศัวย ซึ่งมีทั้ง คาม เขน และกริช อันเป็นอาวุธส่วนหนึ่งที่ใช้อยู่ในสมัยนั้น¹ ซึ่งตลอดระยะเวลาที่กรุงสุโขทัยเป็นราชธานี จะมีการทำสงครามเป็นประจำจึงมีการรวบรวมไพร่พลฝึกหัดการต่อสู้ศัวยอาวุธยาว อาวุธสั้น และการใช้ธัวยะในร่างกายทำร้ายคู่ต่อสู้² แม้แต่เด็กชายที่ยังไม่ย่างเข้าสู่วัยรุ่นก็ได้รับการฝึกอบรมให้ศึกษาวิชาการรบศัวยอาวุธและการต่อสู้ศัวยมือเปล่า³ เมื่อมีอาวุธมากมีหลายแบบหลายอย่างประกอบกับการทำสงครามกับชาติที่มารุกรานมากขึ้นก็ทำให้เกิดมีการจัดระเบียบผู้เข้าร่วมรบออกเป็นหมวดหมู่ซึ่งศัพยสมัยใหม่เรียกว่า "ทหาร" ขึ้นเป็นกองทัพและมีชื่อเรียกหมวดหมู่หรือกองนั้น ๆ ตามลักษณะอาวุธที่ใช

การฝึกหัดกระบี่กระบอง ศิลปะ การฝีมือ การเรียนหนังสือนอกจากจะฝึกหัดกันตามสำนักต่าง ๆ แล้วยังมีการฝึกหัดตามวัคศัวย สมัยกรุงสุโขทัย สถานที่ที่สำคัญคือ วัควัคเป็นสำนักเรียนของคนหลายประเภท มีทั้งบุครคนธรรมคาสามัญ บุครข้าราชการ และบุครเจ้าฟ้าพระมหากษัตริย์ การเรียนการสอนในวัคนั้นไม่เรียนเฉพาะหนังสืออย่างเดียวแต่เรียนวิชาศัพต่าง ๆ ศัวย เช่น การแพทย์ การฝีมือ ศิลปะ รวมทั้งการฝึกหัดศิลปะมวยไทย กระบี่กระบองศัวย ส่วนผู้สอนนั้นก็มิทั้งพระภิกษุและชาวบ้านที่มีความรู้ความสามารถ⁴

¹ วัชรภัทร จันทวัช, ศิลปะวัคฤกรุงรัตนโกสินทร์, หน้า 401.

² กรมศิลปากร, พระราชพงศาวดารกรุงสยาม (พระนคร : สำนักพิมพ์อักษรสัมพันธ์, 2507), หน้า 110-150.

³ ประกอบ โสประการ และคนอื่น ๆ, พระมหากษัตริย์ไทย (พระนคร : บ้านฟ้าพิทยา, 2508), หน้า 60.

⁴ โพรซีสวัสดิ์ แสงสว่าง, "พัฒนาการกีฬามวยไทย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิตภาควิชาพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522), หน้า 20-21.

การเล่าเรียนสมัยก่อน ๆ มักมุ่งทางปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่ การຈกเป็นลดาบลักษณะอักษร
ไม่มี สมัยหลังต่อมาเขาบุคคลใหม่จึงได้มีการแก้ไขโดยให้เรียนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ
พยายามอบรมสั่งสอนมีขั้นตอนเป็นระเบียบแบบแผนและพยายามที่จะค้นคว้าเป็นคำวรา โดยการ
สัณนิษฐาน ประสพการณ การไต่ถามผู้รู้แล้วทั้งเป็นทฤษฎีเป็นหลักฐาน¹ การฝึกหัด
กระบี่กระบองในช่วงรัตนโกสินทร์ ความจำเป็นของการฝึกหัดกระบี่กระบองเพื่อใช้ใน
สงครามยังมีอยู่ ส่วนการเล่นเพื่อความสนุกสนานนั้นก็มักบ้างเป็นการเล่นเพื่อสมโภชงานต่าง ๆ
คั้งที่ จรวพร ธรรมิทร ไทกล่าววว่า "นับตั้งแต่วันที่พุทธศักราช 2325 ซึ่งเป็นปีแห่งการ
เริ่มศักราชของกรุงรัตนโกสินทร์ประเทศไทยในขณะนั้นยังอยู่ในภาวะสงครามกับพม่าในรัชสมัย
พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก มีการฝึกฝนการใช้อาวุธสั้น ได้แก่ มีด คาว
กระบี่กระบอง มวยไทย จึงจัดว่าเป็นการกีฬาเพื่อสงคราม แต่สงครามนอกเมือง ภายใน
กรุงยังมีการเล่นกีฬาพื้นเมืองอยู่²

ในรัชกาลที่ 2 การเล่นกระบี่กระบองนับว่าเป็นไปในทางความสนุกสนานเพลิดเพลิน
เสียมาก³ แต่ก็ยังทำสงครามกับพม่าอยู่เช่นเดิม

ในรัชกาลที่ 3 ทรงสนพระทัยกีฬากระบี่กระบอง มวยไทย เพื่อฝึกทหารใช้ใน
สงครามและยังทรงโปรดการยิงปืน ซึ่งเริ่มมีอิทธิพลตะวันตกนำเข้ามา⁴

¹ สมบัติ จำปาเงิน, "กระบี่กระบอง," ความรู้คือประทีป 1 (มกราคม-มีนาคม 2525) : 21

² จรวพร ธรรมิทร, "มองคู่มือท้ายอนหลัง 200 ปี," วารสารสุศึกษา พลศึกษา
และสันทนาการ (กุมภาพันธ์, 2526) : 9.

³ ชัชชัย โจนารัท และ พอง เกิดแก้ว "วิวัฒนาการกีฬาไทย : มวยไทย กระบี่กระบอง
กระบอง" บรรยาย ณ ห้องประชุมสารนิเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 16 สิงหาคม 2525

⁴ จรวพร ธรรมิทร, "มองคู่มือท้ายอนหลัง 200 ปี," หน้า 9.

ในรัชกาลที่ 4 ทรงโปรดปรานกระบี่กระบองเป็นพิเศษ ถึงกับโปรดเกล้าให้พระเจ้าลูกยาเธอหัตถ์กระบี่กระบองจนครบวงเมื่อปีพุทธศักราช 2409 ซึ่งเป็นปีที่กำหนดให้เจ้าฟ้าชายจุฬาลงกรณทรงผนวชเป็นสามเณรตามราชประเพณี ครั้นเมื่อทรงผนวชแล้วก็โปรดให้พระเจ้าลูกยาเธอ แดงพระองค์อย่างกุมารทรงเล่นกระบี่กระบองเป็นการสมโภชที่หน้าอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม¹ ต่อมาความจำเป็นเรื่องการใช้อาวุธไทยสมัยโบราณเพื่อการรบในสงครามลดน้อยลง เนื่องจากเริ่มมีการรบโดยใช้อาวุธทันสมัยต่าง ๆ เช่น ปืน การเล่นกระบี่กระบองเพื่อการทหารจึงมีความสำคัญลดน้อยลง แต่กลับมีความสำคัญมากยิ่งขึ้นในด้านการเล่นเพื่อความสนุกสนาน

รัชกาลที่ 5 พระองค์เคยทรงศึกษาวิชากระบี่กระบองกับหลวงมลายูชานุโยค (รุ่ง)² กิจการกระบี่กระบองช่วงนี้เป็นช่วงที่ประชาชนนิยมมากเช่นกัน ในรัชกาลที่ 5 นี้ มีครูกระบี่กระบองอยู่มากมาย การสอนการฝึกหัด เป็นไปอย่างมีระเบียบแบบแผน ทำให้กระบี่กระบองมีการขยายตัวออกไปได้มากขึ้น

รัชกาลที่ 6 มีการจัดตั้งสำนักกระบี่กระบอง มีคณะกระบี่กระบองขึ้นมาก ดังเช่นที่หลวงวิศาลดรุณาภรณ์ ไก่จัดสอนวิชากระบี่กระบองให้แก่ลูกศิษย์ลูกหาในโรงเรียนสวนกุหลาบ เวลาเย็นเลิกเรียน และจัดตั้งเป็นคณะออกแสดงในงานต่าง ๆ อยู่เสมอ³

¹ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาดำรงราชานุภาพ, พระราชประวัติสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวก่อนเสวยราช, หน้า 22.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 7.

³ ชัชชัย โกมารทัต และ พงศ์ เกิดแก้ว "วิวัฒนาการกีฬาไทย : มวยไทยกระบี่กระบอง ตะกร้อ" หน้า 34.

รัชกาลที่ 7 ระเบียบของเวนิซเซา ในรัชกาลที่ 8 หลังจากพ้นระยะการเปลี่ยนแปลงการปกครองมาแล้ว ระเบียบของโครงการฟื้นฟูการศึกษาขึ้นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งในช่วงนี้คือ ท่านอาจารย์ นาค เทพหัสดิน ณ อยุธยา โดยท่านนำเอาวิชาระเบียบของเจ้าไว้มูลนิธิของประโยคคุณสอนพลศึกษา

ในสมัยปัจจุบัน ระเบียบของโครงการบรรจุไว้มูลนิธิวิชาพลศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2518 หลักสูตรวิชาพลศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 และหลักสูตรวิชาพลศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524

ถ้าเราได้วิเคราะห์อย่างถ่วงถ่วงแล้วจะเห็นได้ว่ากีฬากระชับของ เป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่ง เพราะกีฬากระชับของเป็นการเล่น การแสดง และเป็นศิลปะ การต่อสู้ป้องกันตัวด้วยอาวุธไทยสมัยโบราณ ซึ่งสามารถใช้อาวุธ รุก รมิ ทำร้ายคู่ต่อสู้ได้ และยังสามารถใช้หมัด สอก เข่า เท้า ประกอบการต่อสู้กีฬากระชับของเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้เป็นรูปแบบแห่งพฤติกรรมการเรียนรู้เป็นผลผลิตของพฤติกรรม รวมทั้งทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อ และความรู้ต่าง ๆ กีฬากระชับของเป็นสิ่งที่ชาวไทยมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของที่ได้รับการถ่ายทอดจากบรรพบุรุษ และกีฬากระชับของมีการเปลี่ยนแปลง การเปลี่ยนแปลงของกีฬากระชับของมีสิ่งใหม่ ๆ เพิ่มพูนขึ้น และกลมกลืนกับส่วนเดิมปรากฏเป็นสภาพที่มั่นคงยิ่งขึ้น เช่นมีกฎ กติการะเบียบวินัยในการแข่งขันกระชับของมีการกำหนดเวลาการแข่งขัน รวมทั้งมีการตัดสินแพ้ชนะด้วยคะแนน ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง กีฬากระชับของให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและเหตุการณ์ ลักษณะของกีฬากระชับของ ทั้งกล่าวมานี้ เป็นลักษณะที่มีความสมบูรณ์ตามลักษณะของวัฒนธรรมทุกประการ ดังนั้นกีฬากระชับของจึงเป็นวัฒนธรรมอันล้ำค่าของชาติไทยที่ควรแก่การรักษาทำนุบำรุงและส่งเสริม ทั้งที่ สุวรรณ เพชรนิล ไกล่ล่าวถึงเหตุผลในการรักษาวัฒนธรรม ไว้ว

เหตุผลในการรักษาวินัยธรรมคือ เพื่อความอยู่รอดของประเทศชาติบ้านเมือง เพราะความมั่นคงของวินัยธรรมคือ ความมั่นคงของประเทศชาติบ้านเมือง ถ้าแผนพลาคพลึงลงไปก็สามารถถอยได้ ถ้ามีวินัยธรรมที่แข็งแกร่ง หลักการป้องกันวินัยธรรมมิให้เสื่อมสูญคือ ประการหนึ่ง เปิดโอกาสให้เริ่มสิ่งใหม่ เพื่อเสริมสร้างสิ่งเก่าให้งอกงาม ประการที่สอง กำหนดเป้าหมายของสังคมไทยแน่นอน เพื่อไปสู่เป้าหมายได้อย่างถูกต้อง ประการที่สาม มีหลักการปฏิบัติไปสู่เป้าหมายนั้นอย่างแน่นอน ประการที่สี่ มีการชักชวนให้ปฏิบัติทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อเข้าถึงมาตรฐานชีวิตที่กำหนดให้¹

ควยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาลักษณะและรูปแบบของการเล่นกระบี่กระบอง ซึ่งการเล่นกระบี่กระบองนั้น ยังได้แยกเป็นอาวุธต่าง ๆ อีก เช่น กระบี่ คามสองมือ ง้าว พลอง เป็นต้น อาวุธแต่ละชนิด มีวิธีการใช้และคุณสมบัติต่างกันออกไป อาวุธต่าง ๆ เหล่านี้มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนกว่ากัน แต่อาวุธที่มีความสำคัญและถือว่าเป็นอาวุธหลักของกระบี่กระบอง ซึ่งครูกระบี่กระบองและบุคคลทั่วไปยอมรับก็คือ กระบี่ แม้แต่กระทรวงศึกษาธิการได้บรรจุวิชากระบี่เป็นวิชาบังคับในหลักสูตรพลศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 คือ วิชาพลานามัย พ. 203 และ พ. 204 ให้นักเรียนได้เรียนกันทั่วประเทศในสถาบันเสกศกพศึกษา และในสถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งก็ได้มีการเรียนการสอนวิชากระบี่ ในสถาบันของทหารและตำรวจได้นำเอาอาวุธกระบี่เข้าไปประคัไว้ใเครื่องแบบ ซึ่งเมื่อทหารและตำรวจแต่งเครื่องแบบเต็มยศจะมีกระบี่เขานไว้ที่เอว ในโรงเรียนการทหารและตำรวจ เช่น โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ โรงเรียนนายเรืออากาศ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ จะมีพิธีที่

¹ สุวรรณ เพชรนิล, คู่มือวินัยธรรมและศาสนา (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2520), หน้า 2.

สำคัญที่สุดของนักเรียนที่จะสำเร็จการศึกษาคือ พิชิตพระราชทานกระบี่โดยองค์พระประมุขของชาติ เป็นผู้ทรงพระราชทาน เพื่อสำหรับใช้เป็นอาวุธประจำกาย และเชิดชูเกียรติแก่ตนเองและวงศ์ตระกูล¹

นอกจากนี้ในการแสดงกระบี่กระบองของคณะกระบี่กระบองต่าง ๆ อาวุธที่แสดงเป็นลำดับแรกก็คือ กระบี่² เพราะเหตุที่ กระบี่นั้นมีลวด ท่าทางในการร่ายรำ งดงาม มีท่าจับ มีท่าเชิด มีลีลาอ่อนช้อยตามจังหวะท่าทางในการร่าย

การเล่นกระบี่นั้น มีการถ่ายทอดสืบต่อกันมาเป็นเวลานาน มีคณะกระบี่กระบองหลายคณะ มีครูสอนหลายคน แต่ละคณะจะสอนกันไปตามที่ใคร่จะเรียนสืบต่อกันมา แต่ส่วนใหญ่ คณะกระบี่กระบองต่าง ๆ จะไม่มีการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรไว้เป็นหลักฐานที่แน่นอน จึงสมควรที่จะต้องมีการเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ รวมทั้งลักษณะและรูปแบบของการเล่นกระบี่ เท่าที่จะสืบเสาะหาได้จากสำนักกระบี่กระบอง สถาบันการศึกษาต่าง ๆ ที่มีหลักฐาน มาจัดเก็บรวบรวมและบันทึกไว้เป็นหลักฐาน เพื่อเป็นการรักษาและสืบทอดศิลปวัฒนธรรมไทยที่มีมาแต่โบราณไว้ให้ชนรุ่นหลังได้ศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษา รวบรวมและวิเคราะห์ลักษณะและรูปแบบของการเล่นกระบี่ร่วมสมัย โดยศึกษาข้อมูลที่มีอยู่ในปัจจุบัน และสามารถค้นคว้าได้ในเรื่อง

1. การถวายบังคม
2. การขึ้นพรหม

¹ สัมภาษณ์ พันเอกประเสริฐ กิจพจน์ อาจารย์อำนวยการส่วนวิชาการ-วิทยาลัยการทัพบก
10 พฤษภาคม 2526.

² นาค เทพหัสดิน ณ อยุธยา, วิชากระบี่กระบอง, หน้า 47.

3. การร่ำไม่ว่าต่าง ๆ
4. การเค้นแปลง
5. การยางสามชุก
6. การค้ำลูกไม้
7. การลกลอย
8. การทอสุ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาลักษณะและรูปแบบของการเล่นกระบี่ร่วมสมัยจากสำนักกระบี่กระบองที่มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับของครู อาจารย์ที่สอนกระบี่และทรงคุณวุฒิ มีประวัติความเป็นมา สืบทอดต่อกันได้สำนักกระบี่กระบองที่จะศึกษาจำนวน 10 สำนักดังต่อไปนี้

1. สำนักกระบี่กระบอง ภาควิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. สำนักกระบี่กระบอง ชมรมกระบี่กระบองมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พลศึกษา
3. สำนักกระบี่กระบอง สำนักคามศรีบุญยานนท์
4. สำนักกระบี่กระบอง ชมรมกระบี่กระบองโรงเรียนยานนาวาเวศน์วิทยา
5. สำนักกระบี่กระบอง สำนักคามพุทไธสวรรย์
6. สำนักกระบี่กระบอง ชมรมศิลปการต่อสู้ประจำชาติโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
7. สำนักกระบี่กระบอง สำนักคามศรีไตรรัตน์
8. สำนักกระบี่กระบอง ค่ายกระบี่กระบองลูกบ้านช่างหล่อ
9. สำนักกระบี่กระบอง ชมรมอาวุธไทยสมัยโบราณโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า
10. สำนักกระบี่กระบอง ชมรมกระบี่กระบองโรงเรียนคณะศึกษาศาสตร์

ข้อกถกลงเบื้องต้น

การวิจัยครั้งนี้ถือว่าข้อมูลต่าง ๆ ที่ครู อาจารย์ผู้สอนของสำนักกระบี่กระบองต่าง ๆ ได้ให้มานั้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริงของสำนักกระบี่กระบองแต่ละแห่ง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ได้ทราบลักษณะและรูปแบบของการเล่นกระบี่ ของสำนักกระบี่กระบองต่าง ๆ
2. เพื่อรวบรวมข้อเท็จจริงบันทึกไว้เป็นหลักฐานให้ชนรุ่นหลังได้ศึกษาเป็นแบบอย่าง
ที่ถูกต้อง
3. เพื่อเป็นการอนุรักษ์ และส่งเสริมการเล่นกระบี่ ซึ่งเป็นวัฒนธรรมประจำชาติไทย
อย่างหนึ่งไว้มิให้สูญหาย
4. ได้ทราบความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ จากครูอาจารย์กระบี่กระบอง
ผู้ทรงคุณวุฒิที่ยังมีชีวิตอยู่ เกี่ยวกับเรื่องราวของกระบี่กระบอง เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง
การเล่นกระบี่ให้เป็นที่แพร่หลาย
5. เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา และค้นคว้าเกี่ยวกับลักษณะและรูปแบบของการเล่น
อาวุธอื่น ๆ ในวิชากระบี่กระบองให้กว้างขวางและลึกซึ้งต่อไป

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

กระบี่กระบอง

การเล่นอย่างหนึ่งของไทยจัดอยู่ในจำพวกกีฬา
แต่เป็นกีฬาของไทยเราแท้ ๆ โดยคิดแปลงมาจาก
รูปแบบการรบในสมัยโบราณ มีระเบียบการเล่น
มีกฎ กติกา มีการจัดดำเนินการแข่งขัน โดยใช้
อาวุธต่าง ๆ ถ้าเป็นอาวุธสั้น เรียกว่า กระบี่
อาวุธยาวเรียกว่า กระบอง

ลักษณะ

สิ่งที่แสดงให้เห็นถึงท่าทางเกี่ยวกับการเล่นกระบี่ทั้งการ
รำรำไม่ว่าทาง ๆ การต่อสู้ การปฏิบัติในการไหว้ครู
ตลอดจนอุปกรณ์เครื่องใช้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับกระบี่

รูปแบบการเล่น

ลำดับขั้นต่าง ๆ ที่ใช้ในการเล่นกระบี่มีการถวายบังคม การขึ้นพรหม การรำไม้รำต่าง ๆ การเดินแปลง การย้ายสามชুম การลลอล การก็ลุกลไม้ การท้อสู้

กระบี่

เป็นอาวุธชนิดหนึ่งซึ่งใช้สำหรับฟันและแทงมีลักษณะคล้ายดาบ กว้างกระบี่ทำด้วยเหล็กมีรูปแบบ ทรงและปลายแหลม ยาวประมาณ 90 เซนติเมตร กระบี่ที่ใช้ในการเล่น กระบี่กระบองมี 2 อย่างคือ กระบี่รำ และกระบี่ตี กระบี่รำมีลักษณะเหมือนกระบี่จริงยาวประมาณ 1 เมตร โดยมากทำด้วยหวายเทศใหญ่กว่าหัวแม่มือเล็กน้อย ส่วนปลายเรียวสลักที่ค้ำและโกร่งและตัวกระบี่จะ ตกแต่งอย่างสวยงาม กระบี่ตีทำเช่นเดียวกับกระบี่รำ แต่ความสวยงามสู้กระบี่รำไม่ได้

การเล่นกระบี่

การเล่นประเภทหนึ่งของกระบี่กระบอง โดยใช้อาวุธ จำลองจากกระบี่จริง

สำนักกระบี่กระบอง

สถานที่ที่มีการเรียนการสอนกระบี่กระบอง มีผู้ให้ความรู้ มีนักเรียนทำการฝึกหัด และได้แสดงผลงานให้เป็นที่ ปรากฏแก่ประชาชน มีการจัดตั้งเป็นกลุ่มเรียกว่า คณะกระบี่กระบอง ความชื่อที่แต่ละแห่งได้กำหนดขึ้นมา

รวมสมัย

ลักษณะที่มีอยู่ในอดีตที่สืบต่อมาจนถึงปัจจุบัน แต่ปรากฏ ให้เห็นในปัจจุบันมากกว่า

การถวายบังคม

ก่อนการเล่นกระบี่กระบอง ผู้เล่นจำต้องทักตนด้วย การกราบไหว้ครูอาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชานี้ให้ แก่ตน ซึ่งถือว่าเป็นการกตัญญูต่อกเวท และเป็น

- การขึ้นพรหม
 สิริมงคลที่จะมีแก่คนสืบไป อากาการที่แสดงความเคารพ
 นี้ นักกระเปาะของเรียกกันว่า ฌวายบังคม
 เมื่อเสร็จจากการฌวายบังคมแล้วลำดับต่อไปคือการ
 ขึ้นพรหมซึ่งได้แก่การร่ายรำในบริเวณที่ฌวายบังคม
 นั้น โดยหันไปรำตามท่าที่ใดกำหนดไว้ทีละทิศ จนครบ
 ทั้งสี่ทิศ การขึ้นพรหมมีทั้งการขึ้นพรหมนั่งและพรหม
 ยืน
- การเดินแปลง
 เป็นการเดินดูชั้นเชิงคู่ต่อสู้และสำรวจภูมิประเทศ
 ก่อนจะทำกาการตีและต่อสู้กัน มีท่าทางประกอบใน
 ขณะเดินแปลง
- การหลอ
 เป็นท่าทางในการหลอกหลอ การจกจ้องก่อนการต่อสู้

ศูนย์วิทยพัทยาการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย